

شهرزاد است

داستان‌های
سرهنگ آزاده
نظام‌الدین یزدان دوست

نویسنده: مجتبی جعفری

انتشارات سوره سبز
تهران - زمستان ۱۳۹۰

داستان های
سرهنه گ آزاد

مؤلف: دکتر علی محمدی

نویسنده: مجتبی جعفری

ناشر: انتشارات سوره سبز

با همکاری: موسسه فرهنگی هنری اقلیم حکمت ایرانیان

مدیر تولید: محسن صادق نیا

مدیر هنری و اماد سازي:

حبه هنرهای زیبا - مجتبی صالحی

صفحه آرایي: آذر زینی طلابری

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۰

سمارگان: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۴۰-۳۷-۴

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

مراکز پخش:

۰۲۱-۲۲۹۳۶۴۷۹

۰۹۱۲۵۱۳۱۲۶۸

جعفری، مجتبی، ۱۳۳۹

شهرزاد اسارت: داستان های سرهنه گ آزاد نظام الدین

یزدان دوست / بازو نویسی مجتبی جعفری

تهران: سوره سبز، ۱۳۹۰

۱۶۰ ص.

۹۷۸-۶۰۰-۶۲۴۰-۳۷-۴

یزدان دوست، نظام الدین -- خاطرات

جنگ ایرلی و عراق، ۱۲۵۹-۱۲۶۷ -- آزادگان -- خاطرات

DSR ۱۶۲۹ / ۱۳۹۰ / ۲۷۲

۰۸۴۲۰۹۲/۹۵۵

۲۵۲۰۷۲۲

تمامی حقوق © برای ناشر محفوظ است

Swati: Saby In The Islamic Republic Of IRAN

فهرست

مقدمه	۷
آغاز اسارت	۱۳
قصه مرده کشی !!!	۴۳
خاله جن گیر	۹۵
باجناق ها	۱۱۱
نامه‌ی عبدالرزاق	۱۱۹
تاجر مشهدی	۱۳۵
ناظم حواس پرت	۱۴۱
تازه‌های نشر	۱۵۵

مقدمه

بیش از ۶۰۰۰۰ نفر از ارتش عراق در طول ۸ سال جنگ به اسارت رزمندگان ایرانی درآمدند. عمده‌ی این افراد پس از پایان جنگ و مبادله با اسرای ایرانی به عراق رفتند و تعدادی هم در ایران ماندند. در مقابل این رقم قابل توجه، عراق تا آغاز سال ۶۷ فقط ۲۰۰۰۰ رزمنده ایرانی را به اسارت درآورده بود؛ ولی با حملات سراسری خود در بهار سال ۱۳۶۷ توانست آمار اسرای ایرانی در عراق را به بیش از ۴۵۰۰۰ نفر برساند. از حدود ۴۶۰۰۰ آزاده‌ی ایرانی که آخرین آن‌ها سرلشگر خلبان لشگری پس از ۲۰ سال اسارت در سال ۱۳۷۹ آزاد گردید کمتر از ۵۰۰ نفر خاطرات خود را نوشته، چاپ و یا منتشر کرده‌اند.

حجم قابل توجهی از خاطرات چاپ شده بیشتر از آن که واقعی‌نگاری و یا بیان نوع زندگی در اسارت باشد به سمت معرفی

عراقی‌ها به عنوان دشمنی سنگدل گرایش پیدا کرده که اسرای ایرانی را در مظلومیت کامل مورد ضرب و شتم قرار می‌دادند و یا به شهادت می‌رساندند؛ البته این اصل و متن مهم زندگی اسارت بوده و بسیار خوب هم به آن پرداخته شده است و هنوز هم زوایای وحشتناک آن به دلیل عدم ظرفیت پذیرش جامعه قابل بیان نیست و در سینه‌ها و مکتوبات خصوصی مکتوم مانده و راهی برای آشکار شدن ندارد؛ ولی یک زندگی حداقل ۲ ساله و حداکثر ۲۰ ساله در عراق، در اسارت و در زندان‌های مختلف هر ساعت، روز، هفته، ماه و سال آن فقط و فقط ضرب و شتم و درگیری نبوده است.

حتی در مخوف‌ترین زندان‌های بغداد که سنگ‌دل‌ترین افراد را برای کنترل اسرای ایرانی گمارده بودند، زندگی جاری و ساری بود. خوردن و آشامیدن، خوابیدن، کار کردن، احیاجات روزمره‌ی زندگی را برطرف کردن و تلاش برای پر کردن اوقاتی که هر ثانیه‌اش سالی بود، حوادث و اتفاقاتی را رقم زده است که هر چند دردناکی شبیه آن چه تاکنون چاپ و منتشر شده نیست؛ ولی قابل توجه و درخور تأمل است که یک اسیر در یک سلول یک در دو متری مدت ۶ ماه برای باز شدن درب سلول چگونه زندگی می‌کرده، چگونه قضای حاجت می‌کرده و وقت را چگونه می‌گذرانده است.

سرهنگ آزاده نظام‌الدین یزدان‌دوست یکی از آزادگانی است که برای حفظ روحیه و سلامت روانی اسرای ایرانی بسیار تلاش کرد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. پرکردن وقت اسرا در زندان‌های بغداد کار ساده‌ای نبود. تعداد زیادی از اسرای ایرانی در عراق به دلیل عدم توانایی در انطباق وضعیت روحی پیش آمده، گرفتار اختلالات روانی شدند و بعضاً اثرات این اختلالات به درون اردوگاه نفوذ کرده و دیگران را تحت تأثیر قرار می‌داد. درگیری‌های متعدّد، ضرب و شتم‌ها و پرخاش‌گری‌های این افراد گاهی از کنترل عراقی‌ها نیز خارج می‌شد.

هنر سرهنگ یزدان‌دوست این بود که با ذهنی فعال و خلاق، اتفاقات ساده‌ای را که اطرافش روی می‌داد با هنرمندی کافی تبدیل به قصه‌ای می‌کرد که بعضاً بیان آن ساعت‌ها طول می‌کشید و مدتها نقل مجلس بین اسرای ایرانی در عراق بود و زمان‌های قابل توجهی را پر می‌کرد تا آفت فکر و خیال جان اسرا را مثل خوره از بین نبرد.

اسرا با نام پرافتخار آزادگان، دوران اسارت را پشت سر گذاشتند و به میهن اسلامی بازگشتند و هرکدام با خاطرات تلخ و شیرین دوران اسارت، زندگی دیگری را شروع کردند و آن‌ها که

دوست نداشتند دیگران را شریک غم‌های خود نمایند، اسرار اسارت را در سینه‌ها مکتوم نگه داشته‌اند.

سرهنگ نظام‌الدین یزدان دوست از جمله اسرایی بود که تا تاریخ چاپ این کتاب خاطرات خود را مکتوم کرده و دوست نداشت آن را برای دیگران بنویسد. بنا به توصیه‌ی دوستان سرانجام دست به قلم برد. کتابی را که در پیش روی دارید، حاصل تراوش قلم این آزاده‌ی بزرگوار است که با کمی تغییرات به چاپ رسیده است.

مجتبی جعفری